

સીનીયરનામા

—હરનીશ જાની

વરસો પહેલાં મારા બાપુજી ગુરુદત્તની ફીલ્મ ‘સાહેબ, બીબી ઓર ગુલામ’ જોઈને આવ્યા. મેં તેમને પુછ્યું, ‘ફીલ્મ કેવી લાગી ?’ ત્યારે તે બોલ્યા, ‘બહુ સરસ હતી. તેમાં નીરુપા રોયનો રોલ સરસ હતો. મને ગમ્યો.’ ‘સાહેબ, બીબી ઓર ગુલામ’ અને નીરુપા રોય? મારાથી બોલાઈ ગયું. મેં આગળ ચલાવ્યું, ‘ગુરુદત્તે બીજું પીકચર બનાવ્યું લાગે છે. બાકી એ ફીલ્મમાં તો મીનાકુમારી છે !’ મારા બાપુજી બોલ્યા, ‘મને તો બધીઓ સરખી જ લાગે છે. જે હોય તે, મને તેમાં કાંઈ ફેર લાગતો નથી.’

ત્યારે હું વડોદરા કોલેજમાં ભણતો હતો. બાપુજી રીટાયર્ડ થઈને રાજપીપલામાં રહેતા. મને અચાનક મારા બાપુજી યાદ આવી ગયા. મેં મારા દીકરા સંદીપને કહ્યું, ‘રામલીલા ફીલ્મમાં ઐશ્વર્યા રાયના ગરબા બહુ જ સરસ લાગે છે. જાણે કોઈ ગુજરાતણ ન કરતી હોય ?’ સંદીપકુમાર કહે, ‘ડેડ, એ તો દીપીકા હતી. ઐશ્વર્યાનો ‘બેલી તારો બેલ બાજે’ ગરબો તો ‘હમ દીલ દે ચુકે સનમમાં છે.’ મેં કહ્યું કે ‘મને તો બધી સરખી જ લાગે છે. મને કોઈનામાં કાંઈ ફેર લાગતો નથી.’ મારો દીકરો કહે કે ‘ડેડ, યુ આર નાઉ ઓલ્ડ.’ અને મેં ‘હરનીશનીયમ’ બનાવી દીધો કે ‘જ્યારે સૌન્દર્યવાન છોકરીઓમાં જેઓને કોઈ ફેર ન દેખાતો હોય તેને ‘સીનીયર’ કહેવાય અને તેમણે છોકરીઓ જોવાના શોખને તીલાંજલી આપી દેવી જોઈએ.’ દુઃખની વાત એ છે કે તેમ કરવાનું હવે ગમે છે. ડોસાઓને પત્ની કરતાં ચશમાંની જરુર વધુ હોય છે. તેમ છતાં આપણને ‘ડોસા’ શબ્દ કરતાં ‘સીનીયર’ શબ્દ વધારે ગમે છે.

નામ જે હોય તે, હાડકાં બન્નેનાં દુઃખે છે અને મગજ બન્નેનાં જલદી થાકી જાય છે. અમેરીકામાં ‘ઓલ્ડ’ થઈએ તે તરત નથી સમજાતું. ઈન્ડીયામાં તો જ્યારથી અજાણ્યાં છોકરાં આપણને ‘કાકા-કાકા’ કરે ત્યારથી માની લેવાનું કે હવે આપણને ગમે કે ન ગમે; પણ જુવાન નથી રહ્યા. હવે સીનીયર કાંઈ એમને એમ થોડું થવાય છે ? સીનીયરનું તો એક પેકેજ હોય છે. હવે જીવન જીવવાની ફીલસુફી શીખી લીધી છે. હવે રોજ દાઢી કરવી જોઈએ એવું કાંઈ નથી. કપડાંને ઈસ્ત્રી હોવી જ જોઈએ એવું જરુરી નથી. અરે ! પેન્ટની ઝીપર બંધ થાય પણ ખરી અને ન પણ થાય. એવી કોઈ મોટાઈ નહીં. મને ડાયાબીટીસ છે. એટલે ઘણી વખતે રાતે સુતી વખતે પગમાં બળતરા થાય છે. એટલે ડોક્ટરે મને ‘ગેબેનોપેન્ટીન’ નામની દવા આપી છે. ડોક્ટર કહેવાનું ભુલી ગયા કે પગની બળતરા તો જશે; પણ સાથેસાથે યાદશક્તિ પણ જશે. કેટલાય જાણીતા ચહેરા તરત ઓળખાતા નથી. જો કે તેનો વાંધો નથી. પણ જેને કદી મળ્યો નથી, તે મને ઓળખીતા જેવા લાગે છે અને એમને ખોટું ન લાગે એટલે તેમને સામેથી બોલાવું છું. મઝાની વાત તો તે છે કે એ વ્યક્તિ ગુંચવાઈને મને કહેશે, ‘કેમ છો ? સોરી, તમારું નામ હું ભુલી ગયો છું’. ગયા અઠવાડિયે ‘કેકર બ્રીજ’ મોલમાં ગયો હતો. મેં સીયર્સના સ્ટોર પાસે મારી કાર પાર્ક કરી અને હું અંદર ગયો. કલાક પછી એક શર્ટ ખરીદીને બહાર નીકળ્યો. બહાર આવીને જોયું તો મારી કાર ન મળે. ખુબ ફાંફાં માર્યાં. મને એવો પણ વીચાર આવ્યો કે મેં મારી કાર મેસીઝ પાસે પાર્ક કરી હોય અને મગજમાં સીયર્સ

ઘુસી ગયું. એટલે મેસીઝ સામે પણ ચેક કર્યું પછી. સીક્યુરીટી ગાર્ડને મળ્યો અને કમ્પ્લેઈન નોંધાવી. પછી ઘેર પત્નીજીને ફોન કર્યો : ‘મારી કાર ચોરાઈ ગઈ છે. મને આવીને લઈ જા.’ પત્નીજીએ જવાબ આપ્યો : ‘તારી કાર અહીં ઘેર ડ્રાઈવ-વેમાં પડી છે. તું મારી કાર લઈને ગયો છે. મારી કાર શોધ.’ યાદશક્તી ઓછી થાય એનું સૌથી મોટું દુઃખ એ છે કે આપણે હમ્મેશાં સાચું બોલવું પડે અને ખોટાં બહાનાંઓ બનાવવાનાં છોડી દેવાં પડે.

હવે હું ઘણી બધી વસ્તુઓ ભુલી જાઉં છું. ઘરના સૌ જાણે છે. તેમાં મારી દીકરીને હું જો કોઈ વચન આપું છું તો તે લખાવી લે છે. જ્યારે પત્ની ફેબ્રુઆરીમાં આવતા વેલેન્ટાઈન ડેની ગ્રીફ્ટ તો ડીસેમ્બરમાં કીસમસ ટાણે જ લઈ લે છે. તે પણ હું ખરીદીને આપું તે પહેલાં પોતે મારા કાર્ડ પર મારા તરફથી ખરીદી લે છે. મારું સૌથી મોટું દુઃખ એ છે કે ઘણી વખતે એ લોકો મને બનાવે છે. મેં કશું ન કહ્યું હોય તોય મને કહેશે કે ‘તમે જ તો તેમ કરવાનું કહ્યું હતું ! તમને યાદ રહ્યું નથી.’ હમણાંનો મને એવો વહેમ ઘુસાડવામાં આવ્યો છે કે મને બરાબર સંભળાતું નથી. કારણ કે મારાં પત્ની થોડી થોડી વારે બુમ પાડશે કે ‘આટઆટલી રીંગ વાગે છે ને તું ફોન ઉપાડતો નથી !’ પછી મને લાગવા માંડ્યું કે આપણામાં કાંઈક ગરબડ છે. પરંતુ ડોક્ટરે કહ્યું કે ‘તમારામાં નહીં; પણ બહેનના કાનમાં ‘રીંગીંગ ઈફેક્ટ’ થાય છે. એને માટે કાંઈ કરવું પડશે.’

અમેરીકામાં જેટલા કાર એક્સીડન્ટ થાય છે. તેમાં મોટા ભાગના એક્સીડન્ટમાં સીનીયર સીટીઝન સંડોવાયલા હોય છે. એટલે મારાં પત્નીએ મારા ડ્રાઈવિંગને સહેલું બનાવવા મને પુછ્યા સીવાય નીયમ બનાવ્યો છે. ‘તારે ડ્રાઈવ કરવાનું અને હું રોડ પર નજર રાખીશ’ અને તેને માટે પાછા હાથના સીગ્નલ બનાવ્યા છે. કોઈને આશીર્વાદ આપતો જમણો હાથ ઉંચો થાય એટલે મારે સમજવાનું કે ‘સ્પીડ ઓછી કર.’ ઘઉંમાંથી કાંકરા દુર કરતી હોય એ રીતે હાથ હાલે તો મારે સમજ જવાનું કે કાર બીજી બાજુ જાય છે, એને સેન્ટરમાં લાવ; જો આગળ લાલ લાઈટ છે; ચાલ હવે ગ્રીન થઈ. મેં કહ્યું કે ‘આના કરતાં તો તું જ ડ્રાઈવ કરી લે ને!’ તો તે બોલી ‘ગાડી ચલાવવાની મઝા અહીં બેઠા બેઠા વધારે આવે છે. ત્યાં બેસું તો ખોટો એક્સીડન્ટ થઈ જાય.’

હું સીનીયર થયો છું. જ્યારે રીટાયર્ડ થયો ત્યારે મને, કશુંય કર્યા સીવાય દીવસ આખો પસાર કરવો અઘરો લાગતો. ત્યારે મારાથી સીનીયર મીત્રને મેં પુછ્યું કે, ‘મારો સમય પસાર થતો નથી.’ તો તે કહે કે ‘રોજ બપોરે ત્રણ કલાક સુઈ જાવ. સમયની પછી ચીંતા જ નહીં ! ઉઠશો, ડીનર લેશો કે પાછો સુવાનો ટાઈમ થઈ જશે.’ મેં જોયું કે જેઓ બપોરે ઉંઘતા નથી તેઓ ટી.વી.ની સામે ચોંટી જાય છે. એટલે નોકરીયાતને ખબર નહીં હોય; પણ બપોરે આ ‘ડોસાઓ’ માટે બધા રોગોની દવાઓની કમર્શીયલ બધી ચેનલો પર આવે છે. એ લોકો જેટલા રોગોના સીમ્પ્ટમ્સ બતાવશે, એટલા બધાં જ મને બંધબેસતા થાય છે. મને મારામાં એ બધા રોગ દેખાય છે. વાયગ્રા સીવાય બધી મેડીસીનના ઓર્ડર આપવાનું મન થાય છે. બીજું તો કાંઈ નહીં; પણ મારા દાદા વાપરતા હતા એવી મજેદાર લાકડી પણ મંગાવી છે. આ લાકડીથી મારો વટ પડે તે કરતાં લોકો મને મદદ કરવા કાયમ તત્પર રહે છે, સ્ટોરના બારણાં ખોલી દે છે અને મારા હાથમાંની થેલી પણ માંગીને ઉંચકી લે છે. મારી દીકરીને તે લાકડી નથી ગમતી. તેનું કહેવું છે કે લાકડી મને વધારે ‘ડોસો’ બનાવી દે છે અને તે મને પોતાની સાથે બાબા રામદેવના યોગાસનોનો પ્રોગ્રામ જોવા બેસાડી દે છે. હવે જ્યાં સુધી છાતી ફુલાવવાની વાત આવે છે ત્યાં સુધીનું

મને માન્ય છે. તેમાં પણ તે કહેશે : ‘છાતી ફુલાવવાની છે; પેટ નહીં. તમે તો પેટ ફુલાવો છો !’ ઉંડા શ્વાસ લેવાની વાતો માન્ય છે; પરંતુ બાબા તેમના ટાંટીયા ઉંચાનીચા કરે છે તે જોઈને જ મને હાંફ ચઢે છે અને પરસેવો વળે છે. એટલું ખરું કે આટલું કર્યા પછી ભુખ લાગે છે.

મારો એક નીયમ છે કે કોઈ પણ સીનીયરને તેની તબીયતના સમાચાર નહીં પુછવા. દસમાંથી નવ જણને કાંઈકને કાંઈક દુઃખ હશે અને જો પુછવાની ભુલ કરો તો તે જુવાનીમાં કેટલા સ્ટ્રોંગ હતા અને પચીસ રોટલી ખાતા હતા ત્યાંથી ચાલુ કરશે, તે આજ સુધીમાં કેટલાં ઓપરેશનો થયાં ત્યાં સુધીની રામાયણ કરશે. તે લોકોને એમના રોગોની વાતો કરવાની ખુબ ગમશે. કારણ કે એમના રોગની કોઈને પડી નથી હોતી. જ્યારે ચારપાંચ ડોસાઓને સાથે વાતો કરતાં જુઓ તો માની લેવું કે તે એક બીજાના રોગોની વાતો કરતા હશે. એટલું જ નહીં; પણ પોતે અજમાવેલા ઉપાય પણ સુચવશે. જો કે પોતાને તે ઉપાયથી ફાયદો થયો હતો કે નહીં, તે તો ભગવાન જાણે ! અમેરીકન પ્રેસીડન્ટ લીન્ડન જહોનસને પ્રેસ કોન્ફરન્સમાં શર્ટ ખોલીને તેમના એપેન્ડીક્સના ઓપરેશનનો કાપ બતાવ્યો હતો. પ્રેસીડન્ટ હોય એટલે શું થયું ? તે ડોસા તો હતા જ ને ! એ બધી વાતોથી બચવા સીનીયરોનાં દુઃખડાં સાંભળવા ન પડે તેથી તો હું સીનીયર સેન્ટરમાં જતો નથી. હું હમ્મેશાં યાદ રાખું છું કે ‘સર પે બુઢાપા હૈ; મગર દીલ તો જવાં હૈ.’

આ બધી વાતનો નીષ્કર્ષ એટલો જ કે દરેક સીનીયર પાસે જીવન આખાના અનુભવ હોય છે. તેમ છતાં, દરેક નવી પેઢી પોતાની જ ભુલોથી નવા પાઠ ભણશે અને નવું ડહાપણ શીખશે. નવી પેઢીને સીનીયરોની સલાહની કે એમના અનુભવની જરુર નથી. માટે, કશી ચીન્તા કર્યા સીવાય બાકીનું જીવન નીજાનંદમાં જીવો.

મરીઝ સાહેબની જેમ :

‘જીન્દગીને જીવવાની ફીલસુફી સમજી લીધી,
જે ખુશી આવી જીવનમાં, આખરી સમજી લીધી.’

—હરનીશ જાની

લેખકસમ્પર્ક :

Harnish Jani, 4, Pleasant Drive, Yardville, NJ 08620-USA

ઈ.મેલ : harnishjani5@gmail.com ફોન : 1-609-585-0861

27th April 2014

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ – વર્ષ: દસમું – અંક: 306 – October 05, 2014

‘ઉંઝાજોડણી’માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજ્જર - uttamgajjar@gmail.com

@ @ @ @

દસ વરસથી ચાલતી આ 'સ.મ.'ની 'સુ-વાચનયાત્રા'માં આજે આ ૩૦૬મી રચના મોકલાઈ રહી છે.. એની સઘળી રચનાઓની અગીયાર 'ઈ.બુક્સ' થઈ છે અને તે સઘળી મફત ડાઉનલોડ કરવા અમારી વેબસાઈટ <http://gujaratilexicon.com/ebooks/> પર, સાથેસાથે <http://www.ekatrafoundation.org/books/> પર અને <http://aksharnaad.com/downloads/> પર પણ તે મુકાઈ ગઈ છે જે આપ સૌ જાણો છો.

હવે એમાંથી ૮૦ જેટલી 'સ.મ.' તો 'કાવ્ય-ગઝલો'ની મુકાઈ ! જેમાં ગઝલો, સોનેટ, ગીતો, મુક્તકો, અછાંદસ, હાઈકુ રચનાઓનું ભારોભાર વૈવીધ્ય છે. ગઝલરસીયા વાચકોના આગ્રહને વશ, અમે બીજી બે ઈ.બુક્સ 'ગઝલ-કાવ્યસૂષ્ટી'ના નામે બનાવી, તે બન્ને ઈ.બુક્સ હવે ફ્રી ડાઉનલોડ થઈ શકે તે માટે : પહેલી બુક http://gujaratilexicon.com/upload/ebooks/Gazal_Kavya_Collection_Of_SeM_Part1.pdf લીંક પર અને બીજી બુક http://gujaratilexicon.com/upload/ebooks/Gazal_Kavya_Collection_Of_SeM_Part2.pdf લીંક પર મુકી છે.. કલીક કરશો કે તરત જ બુક ડાઉનલોડ થવા માંડશે અને તે પછી તેને, તમે ચાહો તે સ્થળે સેવ કરી, તેમાંની સમર્થ કવીઓની હજારેક જેટલી રચનાઓ માણી શકશો.. ડાઉનલોડ ને સેવનો વીધી ન ફાવે તો મને લખજો. બન્ને બુક્સ હું તમને મોકલી આપીશ...ઉત્તમ.મધુ ગજ્જર.. uttamgajjar@gmail.com

@

More than **3,10,90,000** Gujarati Language lovers have visited

<http://www.gujaratilexicon.com>

More than **35,56,000** have visited Digital Bhagwadgomandal

<http://www.bhagwadgomandal.com>

More than **6,92,000** have visited Lokkosh

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

More than **1,01,000** have visited Global-Gujaratilexicon

<http://global.gujaratilexicon.com>

@ @ @ @ @